

Uzņēmējdarbības vide

Darbaspēks un nodarbinātība

Nodarbinātība

2012.gada beigās iedzīvotāju skaits Maltā bija 416 220, kas kopš 1911.gada bija pieaudzis gandrīz par pusi, kad tas bija 211 564 iedzīvotāju. Nākotnes prognozes demogrāfijas attīstībā paredz, ka līdz 2015.gadam Maltā būs 429 000 iedzīvotāju, bet līdz 2060.gadam to skaits būs samazinājies līdz 350 000.

Ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaits vecumā virs 15 gadiem Maltā 2012.gada beigās bija 358 785 iedzīvotāju (64%), no kuriem nodarbināti bija 173 456 (60%) un bez darba – 11 700.

2012.gada beigās visvairāk strādājošo bija pakalpojumu nozarē (vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība, viesnīcu un restorānu pakalpojumi, transports un komunikācijas) – 30,1%, rūpniecībā – 16,9%, finanšu un nekustamā īpašuma pakalpojumu jomā – 14,4%, celtniecībā – 5,8% un lauksaimniecībā – 1,1%.

Bezdarba līmenis Maltā pēdējo 10 gadu laikā ir turējies zem vidējā ES bezdarba līmeņa un bijis robežās no 6% līdz 8%. Pēc ES Statistikas pārvaldes EUROSTAT datiem visaugstākais tas bija 2003.gadā – 7,7% un viszemākais 2008.gadā – 6%. 2012.gadā bezdarba rādītājs bija 6,4%. Ilgtermiņa bezdarbnieku skaits (darba meklējumos ilgāk par vienu gadu) sasniedza 44%.

Avoti:

Malta National Statistics Office - <http://www.nso.gov.mt/>

<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/>

Darba likumdošana

Darba tiesiskās attiecības Maltā regulē Maltas Republikas Konstitūcija, Nodarbinātības un ražošanas attiecību likums (EIRA), Nodarbinātības un mācību pakalpojumu likums, ES regulas un direktīvas, kā arī citi normatīvie akti saskaņā ar EIRA.

Strādājošo tiesības un darba attiecību principi, tostarp maksimālais darba stundu skaits, atvaļinājumi, minimālais darba vecums, profesionālās mācības, ir noteiktas tieši 1974.gadā pieņemtajā Maltas Konstitūcijā.

Ja darba ņēmējs ir nodarbināts ilgāk par mēnesi, tad darba devējam 8 dienu laikā pēc stāšanās darbā ir jānoslēdz rakstisks līgums ar darbinieku vai arī darbinieks jānodrošina ar rakstisku informāciju par tādiem nodarbinātības aspektiem kā darba vieta, atalgojums un tā izmaksa, darba stundu ilgums, atvaļinājums, darba attiecību izbeigšanas nosacījumiem, u.c. informāciju.

Darba līgumus var noslēgt uz noteiktu vai nenoteiktu laiku, taču noteikta laika līgumiem ir īpaši nosacījumi, piem., šādu līgumu nedrīkst noslēgt ilgāk par 4 gadiem. Pēc tam šis līgums tiks uzskatīts par līgumu uz nenoteiktu laiku.

Pārbaudes laika ilgums, kurā darba devējs var pārtraukt darba attiecības bez jebkāda iemesla, ir 6 mēneši zemāka līmeņa darbiniekiem. Taču, ja ar darba ņēmēju ir noslēgts tehniska, administratīva vai organizatoriska rakstura līgums un darba ņēmēja alga ir divreiz lielāka par noteikto minimālo algu, pārbaudes laiks var būt 1 gads.

Maltā ir noteikta minimālā alga, kas ir atkarīga no nodarbinātā vecuma. Minimālā alga ir 3.95 EUR dienā, 158.11 EUR nedēļā, 632.44 EUR mēnesī un 7 589 EUR gadā. Ja darbinieks ir 17 gadus vecs, viņam ir noteikta minimālā alga – 151.33 EUR nedēļā un ja viņš ir vecumā zem 17 gadiem – tad 148.49 EUR nedēļā. Maltā noteiktā minimālā alga ir 10.augstākā starp tām 20 ES valstīm, kurās tā ir oficiāli noteikta.

Maltā noteiktais vidējais darba ilgums ir 40 stundas nedēļā. Maksimālā darba nedēļa ilgst 48 stundas.

Maltā ir 14 apmaksātas valsts brīvdienas. Ikvienam darba ņēmējam ir tiesības uz ikgadējo atvaļinājumu - 4 darba nedēļas un 4 darba dienas (jeb 192 stundas gadā).

Ja ir noslēgts līgums uz nenoteiktu darba laiku, tad termiņš, cik ilgi iepriekš jāpaziņo par darba attiecību pārtraukšanu tiek noteikts atkarībā no tā, cik ilgi darbinieks ir nostrādājis uzņēmumā:

- vienu nedēļu iepriekš, ja darba attiecības ilgst no 1 - 6 mēnešiem;
- 2 nedēļas iepriekš (6mēneši līdz 2 gadiem);
- 8 nedēļas iepriekš, ja darbinieks ir nostrādājis 4 -7 gadus;
- ja darbinieks ir nostrādājis vairāk par 7 gadiem, tad par katru gadu pieliek klāt 1 nedēļu līdz maksimālajam termiņam 12 nedēļas.

ES pilsoņi var brīvi dzīvot un strādāt Maltā bez ierobežojumiem, taču ne-ES pilsoņiem nepieciešama darba atļauja, kuru izsniedz uz vienu gadu, bet ārvalstu investoriem, kuri ir ieguldījuši līdz 40% ražošanas vai finanšu sektoros, var piešķirt darba atļauju uz nenoteiktu laiku.

Avoti: <http://www.deloitte.com>

<http://www.loc.gov/law/help/guide/nations/malta.php>

Uzņēmējdarbības formas

Maltā likumdošanu attiecībā uz uzņēmumu dibināšanu regulē Uzņēmumu likums, kas ir balstīts uz Britu Uzņēmumu likumu un Maksātspējas likumu. Uzņēmumu reģistrs uzrauga un nodrošina to, ka Maltas uzņēmumi darbojas saskaņā ar Uzņēmumu likumu.

Visizplatītākās uzņēmējdarbības formas ir individuālais komersants, sabiedrība ar ierobežotu atbildību un līgumsabiedrība.

Individuālais komersants

Uzsākot individuālo komercdarbību, ir nepieciešams vismazāk formalitāšu. Individuālajam komersantam, uzsākot savu darbību, ir jāreģistrējas vietējā nodokļu administrācijā kā pašnodarbinātai personai. Savu uzņēmējdarbību persona var uzsākt uzreiz, tiklīdz ir saņemtas visas nepieciešamas atļaujas un ir veikta reģistrācija nodokļu administrācijā. Individuālais komersants nes atbildību par savām saistībām ar visu savu mantu.

Sabiedrība ar ierobežotu atbildību

Ir 2 sabiedrības ar ierobežotu atbildību veidi: privātā sabiedrība ar ierobežotu atbildību un publiska ierobežotas atbildības sabiedrība.

Privātā sabiedrība ar ierobežotu atbildību (*private limited liability company*) ir visizplatītākais uzņēmējdarbības veids ārvalstu investoru vidū. Akcionāru skaits ir 2 - 50, minimālais pamatkapitāls ir 1 164.69 EUR. Ir jābūt vismaz vienam direktoram. Atbildība ir proporcionāla katra dalībnieka ieguldījumam. Ir ierobežojumi akciju nodošanai un tās nevar piedāvāt publiski.

Publiskās ierobežotas atbildības sabiedrības (*public limited liability company*) gadījumā ir noteikts tikai minimālais akcionāru skaits – 2. Minimālais pamatkapitāls ir 46 587.47 EUR. Valdē ir jābūt vismaz 2 direktoriem.

Līgumsabiedrība

Ir divi līgumsabiedrības veidi – pilnsabiedrība un komandītsabiedrība.

Pilnsabiedrībā visi biedri atbild par līgumsabiedrības saistībām ar visu savu mantu proporcionāli katra dalībnieka ieguldījumam sabiedrībā, bet ierobežojumu attiecībā uz katra ieguldījuma apjomu nav.

Komandītsabiedrību varētu dēvēt par sabiedrības ar ierobežotu atbildību un pilnsabiedrības apvienojumu, jo komandītsabiedrībā ir vismaz viena sabiedrības biedra (komandīta) atbildība attiecībā uz sabiedrības kreditoriem ir ierobežota ar viņa ieguldījuma apmēru, bet pārējo personiski atbildīgo sabiedrības biedru (komplementāru) atbildība nav ierobežota.

Jebkurš uzņēmums ir jāreģistrē Uzņēmumu reģistrā. Reģistrācijas maksa ir atkarīga no ieguldītā pamatkapitāla summas (sākot no 245 EUR līdz 2250 EUR). Reģistrējoties elektroniski, maksa ir mazāka.

Avoti: http://www.pwc.com/mt/en/about-us/doing-business/Chapter_8.pdf
<http://www.eubusiness.com/europe/malta/pkf-doing-business-malta/>
<http://www.businessfirst.com.mt>

Nodokļu sistēma

Uzņēmumu ienākuma nodoklis

Visas Maltā reģistrētās uzņēmējdarbības tiek apliktas ar ienākuma nodokli, ko ietur gan no Maltā, gan ārvalstīs gūtajiem ienākumiem

Nodokļa pamatlīdzība ir 35%, taču pateicoties Maltā pastāvošajai nodokļu maksāšanas un atlīdzināšanas sistēmai, reālā uzņēmumu ienākumu nodokļa likme var būt arī 0-10% apmērā. Noteiktām investīciju ienākumu kategorijām tiek piemērota likme 15% un samazinātā likme 12% tiek piemērota nekustamā īpašuma nodošanai.

Iedzīvotāju ienākuma nodoklis

Maltas patstāvīgais iedzīvotājs - tiek ieturēts nodoklis gan no ienākumiem gūtiem Maltā, gan no ienākumiem gūtiem ārvalstīs. Ārvalstu rezidenti tiek ieturēts nodoklis tikai no ienākumiem, kas ir gūti Maltā.

Maltas rezidenti (2012.gada likmes)

Neprecētas personas		Precētas personas	
Apliekamais ienākums, EUR	Likme, %	Apliekamais ienākums, EUR	Likme, %
0 – 8500	0	0 - 11900	0
8501 – 14500	15	11901 – 21200	15
14501 – 19500	25	21201 – 28700	25
19501 un vairāk	35	28701 un vairāk	35

Pievienotās vērtības nodoklis

Pievienotās vērtības nodokļa pamatlīdzība ir 18%, samazinātās likmes ir 7%, 5% un 0% likmes.

7% likme tiek piemērota izmitināšanas pakalpojumiem;

5% likme tiek piemērota elektrības piegādei, mākslas darbu kolekciju importam, noteiktām medicīniskajām precēm un poligrāfijas izstrādājumiem, precēm, kas ir domātas cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, dažiem sadzīves pakalpojumiem, kā arī muzeju, izstāžu, koncertu un teātru apmeklējumiem.

No PVN ir atbrīvoti apdrošināšanas, banku pakalpojumi, nekustamais īpašums, veselības, izglītības pakalpojumi.

Sociālā apdrošināšana

Sociālās apdrošināšanas iemaksas ir obligātas visiem strādājošajiem vecumā no 16 līdz 65 gadiem, ieskaitot nerezidentus.

Sociālajai apdrošināšanai ir noteiktas nedēļas likmes – 10%, ko maksā gan darbinieks, gan darba devējs. Pašnodarbināto personu likme ir 15%.

Maltā nav **nekustamā īpašuma nodoklis**, bet parasti tiek noteikts nodoklis ienākumiem no īpašuma nodošanas.

Avoti:

http://www.deloitte.com/view/en_GX/global/services/tax/cross-border-tax/international-tax/taxation-and-investment-guides/

<http://www.businessfirst.com.mt/en/running/corporate-taxation>

Maltas Ieņēmumu pārvalde <http://www.ird.gov.mt/default.aspx>

http://www.pwc.com/en_MT/mt/tax-rates/assets/taxrates_and_dates_2012.pdf